

**STRATEŠKI DOKUMENT ZA VKLJUČEVANJE IN
RAZNOLIKOSTI V OKVIRU PROGRAMA ERASMUS+**

1. UVOD

Erasmus+ je program EU na področju izobraževanja, usposabljanja, mladine in športa za obdobje 2021–2027. Cilj programa je podpreti osebni in poklicni razvoj državljanov z visokokakovostnim, vključujočim izobraževanjem ter priložnostnim in neformalnim učenjem. Program prispeva k medkulturnemu razumevanju, večji zaposljivosti in uspešnim prehodom na trg dela.

Prednostne naloge Programa Erasmus+

Vključevanje in raznolikost

Program Erasmus+ spodbuja enake možnosti, vključevanje in raznolikost v vseh svojih aktivnostih. Namenjen je predvsem organizacijam in udeležencem z manj priložnostmi, ki jim zagotavlja potrebne mehanizme in vire. Nacionalne agencije igrajo ključno vlogo pri podpori projektom, da bi bili čim bolj vključujoči. Pomemben prispevek k spodbujanju vključevanja in raznolikosti imajo tudi podporni centri SALTO in Evropska izvajalska agencija za izobraževanje in kulturo (EACEA). V tretjih državah to nalogo opravljajo delegacije EU in nacionalni uradi Erasmus+.

Strategija za vključevanje in raznolikost, ki zajema vsa področja programa, podpira lažji dostop širšega kroga organizacij do financiranja ter povečuje število udeležencev z manj priložnostmi. Strategija obravnava različne ovire, s katerimi se soočajo posamezniki, kot so invalidnost, zdravstvene težave, izobraževalne ovire, kulturne razlike, družbene ovire, ekonomske ovire, diskriminacija in geografske ovire.

Digitalna preobrazba

Program Erasmus+ podpira digitalno preobrazbo izobraževalnih sistemov v skladu z akcijskim načrtom za digitalno izobraževanje (2021–2027) in priporočili Sveta. Program krepi zmogljivosti in razumevanje uporabe digitalnih tehnologij za poučevanje in učenje, hkrati pa spodbuja razvoj digitalnih spretnosti in kompetenc za vse starostne skupine, še posebej za mlade z manj priložnostmi. Prav tako pospešuje digitalno pismenost in kritično uporabo digitalnih vsebin.

Evropsko vozlišče za digitalno izobraževanje krepi sodelovanje na področju digitalnega izobraževanja na ravni EU, omogoča izmenjavo dobrih praks in spodbuja sodelovanje različnih deležnikov. Program povečuje doseg ciljne skupine z večjo uporabo IKT orodij, kombinirano uporabo fizične mobilnosti in virtualnega učenja ter spodbujanjem virtualnega sodelovanja.

Okolje in boj proti podnebnim spremembam

Program Erasmus+ je ključen za podporo trajnostnega razvoja in boja proti podnebnim spremembam, skladno z evropskim zelenim dogovorom in priporočili Sveta o učenju za zeleni prehod. Program spodbuja trajnostne prakse, zelene projekte in zmanjševanje okoljskega odtisa. Podpira razvoj znanj in spretnosti na področju trajnostnega razvoja, vključno s trajnostnim kmetovanjem in upravljanjem naravnih virov.

Prednost bodo imeli projekti, ki razvijajo zelene strategije in metode ter vključujejo trajnostne prakse v izobraževalne aktivnosti. Platforme, kot sta eTwinning in EPALE, bodo še naprej zagotavljale podporno gradivo za izmenjavo dobrih praks in politik za okoljsko trajnost.

Udeležba v demokratičnem življenju, skupne vrednote in državljansko udejstvovanje

Program Erasmus+ spodbuja aktivno državljanstvo, etiko in socialne kompetence z vseživljenjskim učenjem. Poudarek je na projektih, ki povečujejo udeležbo v demokratičnem življenju in družbenem dogajanju ter izboljšujejo razumevanje Evropske unije. Neformalno učenje dopolnjuje formalno izobraževanje in krepi občutek pripadnosti.

Strategija za udeležbo mladih podpira sodelovanje mladih v demokratičnem življenju in vključuje zbirko orodij za praktično krepitev sodelovanja. Cilj je izboljšati kakovost udeležbe mladih v programu in dopolnjevati ključne dokumente o mladinski politiki EU.

Program Erasmus+ tako povezuje izobraževanje, digitalno preobrazbo, okoljsko trajnost in aktivno državljanstvo, da prispeva k trajnostni rasti, socialni koheziji in krepitvi evropske identitete.

Splošni cilji

Splošni cilj programa Erasmus+ je podpirati vseživljenjsko učenje, ki spodbuja izobraževalni, poklicni in osebni razvoj ljudi. Program prispeva k trajnostni rasti, kakovostnim delovnim mestom, socialni koheziji, inovacijam ter krepitvi evropske identitete in aktivnega državljanstva. Je ključen instrument za oblikovanje evropskega izobraževalnega prostora in podporo evropske strateške sodelovalne politike v izobraževanju in usposabljanju, mladinski politiki in športu.

Posebni cilji

Posebni cilji programa so:

- Spodbujanje učne mobilnosti posameznikov in skupin ter kakovosti, vključevanja, enakosti, odličnosti, ustvarjalnosti in inovativnosti na področju izobraževanja in usposabljanja.
- Podpiranje mobilnosti za neformalno in priložnostno učenje, aktivnega udejstvovanja mladih, ter sodelovanja in kakovosti v mladinskih organizacijah in politikah.
- Spodbujanje učne mobilnosti športnega osebja ter sodelovanja, kakovosti, vključevanja, ustvarjalnosti in inovativnosti v športnih organizacijah in politikah.

2. IZHODIŠČA IN PRISTOP K OBLIKOVANJU STRATEGIJE

Cilji strategije

Cilj strategije je pomagati ustvariti enake možnosti dostopa do programov za vse. To je treba doseči z odpravo ovir, s katerimi se lahko srečujejo različne ciljne skupine pri dostopu do takšnih priložnosti znotraj Evrope in zunaj njenih meja. Ta strategija zagotavlja okvir za projekte, ki naslavljajo vključevanje in raznolikost ter jih podpirata programa Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota. Poleg tega se trudi spodbujati raznolikosti vseh vrst kot dragocen vir učenja in si hkrati prizadeva pripraviti zainteresirane strani iz programa, zlasti organizatorje projektov in udeležence, za pozitivno interakcijo z različnimi posamezniki iz različnih okolij pri vseh vrstah projektov.

Cilj strategije je to doseči z:

1. vzpostavitev enotnega razumevanja, kdo so tisti, ki lahko veljajo za posameznike z manj priložnostmi, in z določitvijo koherentnega okvira za njihovo vključitev v programa;
2. večjo zavezanostjo k vključevanju in raznolikosti vseh akterjev v aktivnostih programov in s pozitivnim pristopom k raznolikosti vseh vrst v projektih;
3. podporo organizacijam upravičenkam pri vzpostavljanju kakovostnejših projektov, ki vključujejo posameznike z manj priložnostmi (npr. zagotavljanje usposabljanja, orodij, financiranja, coachinga itn.);
4. zmanjšanjem ovir za sodelovanje v programih za posameznike z manj priložnostmi, pomočjo prijaviteljem in morebitnim prijaviteljem, da premagajo te ovire, ter vzpostavitev ustreznih pogojev za učenje, delo ali prostovoljstvo z naslavljanjem njihovih potreb po podpori;
5. spodbujanjem priznavanja izkušenj in kompetenc, ki so jih pridobili posamezniki z manj priložnostmi v programih in posamezniki, ki delajo z njimi;
6. zagotavljanjem, da sta vključevanje in raznolikost prioriteta na vseh stopnjah upravljanja programov in življenjskega cikla projekta: pred projektom (promocija, večanje dosega, podpora, presoja itn.), med projektom (izbira udeležencev, priprava, izvajanje, rezultati itn.) in po projektu (vrednotenje, razširjanje in uporaba rezultatov projekta, nadaljnje spremljanje itn.);

7. povečanjem prepoznavnosti vključevanja in raznolikosti ter njihovih vlog pri visokokakovostnem izvajanju programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota.

Ciljne skupine

Uredbe o ustanovitvi programov Erasmus+ in Evropska solidarnostna enota opredeljujejo »(mlade) posameznike z manj priložnostmi« kot »(mlade) posameznike, ki zaradi ekonomskih, socialnih, kulturnih, geografskih ali zdravstvenih razlogov, zaradi svojega migrantskega ozadja ali iz razlogov, kot so težave z invalidnostjo ali z izobraževanjem ali zaradi katerega koli drugega razloga, vključno z razlogom, ki bi lahko povzročil diskriminacijo na podlagi 21. člena Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, naletijo na ovire, ki jim preprečujejo učinkovit dostop do priložnosti v okviru programa.«

Ovire pri dostopnosti in večanju dosega

Glavne ciljne skupine te strategije posamezniki z manj priložnostmi v življenju, zaradi česar so v slabšem položaju kot njihovi vrstniki glede sodelovanja v programih in/ali v sistemih izobraževanja in usposabljanja. Posamezniki se lahko znajdejo v slabšem položaju zaradi enega ali več izključevalnih dejavnikov, navedenih v nadaljevanju.

V Strategiji vključevanja in raznolikosti je identificiranih osem glavnih kategorij ovir, ki jih program identificira kot najpogostejše pri onemogočanju polne vključitve: posebne potrebe, zdravstvene težave, ovire, povezane s sistemi izobraževanja in usposabljanja, kulturne razlike, družbene ovire, ekonomske ovire, ovire, povezane z diskriminacijo in geografske ovire.

Posebne potrebe

Posebne potrebe vključujejo telesne, duševne, intelektualne ali senzorične primanjkljaje, ki lahko v povezavi z različnimi preprekami posameznika ovirajo, da bi v enakih pogojih kot drugi celovito in učinkovito sodeloval v družbi.

Zdravstvene težave

Ovire so lahko posledica zdravstvenih težav, vključno s hudimi oz. kroničnimi boleznimi ali kakršnimi koli drugimi telesnimi ali duševnimi stanji, ki preprečujejo sodelovanje v programih.

Ovire, povezane s sistemi izobraževanja in usposabljanja

Posamezniki, ki se iz različnih razlogov spopadajo s težavami v sistemih izobraževanja in usposabljanja, posamezniki, ki so zgodaj izstopili iz sistemov izobraževanja in usposabljanja, NEETS (posamezniki, ki niso vključeni v izobraževanje, zaposlovanje ali usposabljanje) in nizko kvalificirani odrasli se lahko soočajo z različnimi ovirami. Čeprav imajo lahko pomembno vlogo tudi drugi dejavniki, so težave z izobraževanjem, ki so sicer lahko povezane tudi z osebnimi okoliščinami, večinoma posledica izobraževalnih sistemov, ki ustvarjajo strukturne ovire ali ne upoštevajo v celoti posebnih potreb posameznika. Ti se lahko srečujejo z ovirami tudi, ko struktura učnih načrtov otežuje sodelovanje pri učenju ali usposabljanju v tujini v okviru študija.

Kulturne razlike

Posamezniki iz različnih okolij lahko dojemajo kulturne razlike kot ovire, vendar te negativno vplivajo zlasti na tiste z manj priložnostmi. Takšne razlike lahko predstavljajo velike ovire za učenje na splošno, zlasti za posameznike z migrantskim ali begunskim ozadjem, predvsem pa za na novo prispele migrante, pripadnike nacionalne ali etnične manjšine, uporabnike znakovnega jezika, posameznike s težavami pri jezikovnem prilagajanju in kulturnem vključevanju itn. Izpostavljenost tujim jezikom in kulturnim razlikam pri sodelovanju v kakršnih koli aktivnostih programa lahko odvrne posameznike in na nek način omeji prednosti njihovega sodelovanja. Takšne kulturne razlike lahko potencialnim udeležencem celo preprečijo, da bi zaprosili za podporo prek programov, in tako v celoti predstavljajo vstopno oviro.

Družbene ovire

Težave s prilagajanjem v družbi, kot so omejene socialne kompetence, asocialna ali visoko tvegana vedenja, (nekdanji) storilci kaznivih dejanj, (nekdanji) uporabniki drog ali alkohola ali socialna marginalizacija, lahko predstavljajo oviro.

Druge socialne ovire lahko izvirajo iz družinskih okoliščin, na primer če je posameznik prvi v družini z dostopom do izobraževanja na visokošolski ravni ali je starš (zlasti samohranilec/samohranilka), skrbnik, rejnik ali sirota oziroma oseba, ki je živela ali živi v institucionalni oskrbi.

Ekonomske ovire

Oviro lahko predstavljajo ekonomska prikrajšanost, kot so nizek življenjski standard, nizek dohodek, in osebe, ki morajo ob izobraževanju delati za preživetje, so odvisne od sistema socialnega varstva, so dolgotrajno brezposelne, živijo v negotovih razmerah ali revščini, so brezdomci, v dolgovih ali imajo finančne težave itn.

Druge težave lahko izvirajo iz omejene prenosljivosti storitev (zlasti podpore posameznikom z manj priložnostmi), ki morajo biti »mobilne« skupaj z udeleženci, ko se odpravijo v bolj oddaljene kraje ali celo v tujino.

Ovire, povezane z diskriminacijo

Ovire se lahko pojavijo zaradi diskriminacije, povezane s spolom (spolna identiteta, izražanje spola itn.), starostjo, etnično pripadnostjo, religijo, prepričanjem, spolno usmerjenostjo, invalidnostjo ali presečnimi dejavniki (kombinacija ene ali več omenjenih diskriminatornih ovir).

Geografske ovire

Geografska ovira je lahko življenje v oddaljenih ali podeželskih območjih, na majhnih otokih ali v obrobni/najbolj oddaljenih regijah, v predmestjih, v območjih z manj storitvami (omejen javni prevoz, slaba infrastruktura) ali manj razvitih območjih v tretjih državah itn.

Razumevanje raznolikosti

Raznolikost v okviru te strategije se nanaša na razlike vseh vrst. Nekatere vrste raznolikosti so bolj očitne kot druge, npr. etnična pripadnost, religija, kultura in jezik. Vendar raznolikost presega zgolj omenjene vidike. Nanaša se tudi na različne zmožnosti, stopnje izobrazbe, socialna ozadja, ekonomske razmere, zdravstvena stanja ali kraj izvora – kot je opisano v opredelitvi pojma »posamezniki z manj priložnostmi.

Ta dokument želi sprejeti in proslaviti raznolikost, tako da razlika postane pozitiven vir za učenje in ne vzrok za negativno konkurenco in predsodke.

3. VIZIJA VKLJUČEVANJA IN RAZNOLIKOSTI NA VISOKOŠOLSKEM ZAVODU FIZIOTERAPEVTIKA

Visokošolski zavod Fizioterapevtika v svoji strategiji poudarja spodbujanje mednarodne mobilnosti zaposlenih in študentov v skladu s strategijo internacionalizacije ter prednostnimi nalogami Erasmus+. Te vključujejo večjo avtonomijo za skrajšanje procesnega učenja, digitalizacijo komuniciranja in zavzemanje za okolju prijazno mobilnost, pri čemer se osredotoča tudi na vključevanje študentov.

VZ Fizioterapevtika si prizadeva ustvariti skupnost, kjer se vključenost in raznolikost priznavata, spoštujeta in upoštevata. Vključujoča praksa bo proaktivno spodbujana v vseh vidikih in procesih mednarodnega sodelovanja, v katero so vključeni tako študenti kot ostali deležniki.

Dosledno upoštevanje načel vključenosti, raznolikosti in enakosti je za VZ Fizioterapevtika pomembno, saj s tem:

- zagotavlja zmanjšanje ovir za sodelovanje v projektih Erasmus+ za posameznike z manj priložnostmi,

- omogoča enake možnosti za napredek pri študiju in ustvarjanju kariere vsem študentom in ostalim deležnikom,
- spodbuja večjo zavezanost in pozitiven pristop k vključevanju in raznolikosti vseh akterjev ter raznolikosti vseh vrst v izobraževalnih in raziskovalnih aktivnostih, ki jih izvaja VZ Fizioterapevtika,
- zagotavlja, da lahko vsi deležniki VZ Fizioterapevtika dosegajo najboljše rezultate, ne glede na njihove osebne ali druge značilnosti (npr. kultura, zdravje, skrbniške obveznosti, starost ali izkušnje),
- postavlja vključevanje in raznolikost kot prioriteto na vseh stopnjah življenjskega cikla upravljanja projektov,
- omogoča VZ Fizioterapevtika nadaljnjo rast v smeri prepoznavanja in ustreznega naslavljanja raznolikosti in vključenosti,
- zagotavlja bolj usklajeno in učinkovitejše delovanje institucije kot celote.

Osebe s posebnimi potrebami, ki se prijavijo na Erasmus+ mobilnost, lahko zaprosijo za dodatna finančna sredstva iz naslova posebnih potreb. V sklopu veljavnega večletnega finančnega okvira (2021-2029) predpisi za tekoči program Erasmus+ vključujejo spodbudo za povečanje vključevanja in raznolikosti v novi generaciji programov Erasmus+. Strategija vključevanja in raznolikosti v okviru programov Erasmus+ in Evropske solidarnostne enote vsebuje skupne opredelitve v različnih sektorjih, ciljne skupine in posebne cilje v povezavi z vključevanjem.

Udeleženec mobilnosti Erasmus+ s posebnimi potrebami odda vlogo, skupaj z obveznimi prilogami, Erasmus+ koordinatorju, najkasneje 60 dni pred odhodom na mobilnost.

V tabeli so prikazane skupine študentov z manj priložnostmi, ki lahko zaprosijo za dodatna finančna sredstva ter seznam možnih dokumentov, s katerimi lahko dokažejo svojo umeščenost v eno izmed kategorij.

Skupine	Seznam dokazil
Posebne potrebe: telesni, duševni, intelektualni ali senzorični primanjkljaji, npr. invalidnosti, slepi in slabovidni, gluhi in naglušni itn.	<p>Potrdilo/odločba o invalidnosti ali ocena invalidnosti s strani pristojnih organov.</p> <p>Potrdilo o slepoti, slabovidnosti, gluhoti, naglušnosti ali drugih telesnih, duševnih, intelektualnih ali senzoričnih primanjkljajih, izdano s strani zdravnika specialista.</p>
Zdravstvene težave: zdravstvene težave, vključno s hudimi oz. kroničnimi boleznimi ali kakršnimi koli drugimi telesnimi ali duševnimi stanji.	<p>Medicinska dokumentacija, ki potrjuje diagnozo kronične bolezni ali drugega telesnega ali duševnega stanja.</p> <p>Potrdila ali izvidi zdravstvenih ustanov, ki potrjujejo prisotnost zdravstvenih težav.</p>
Ovire, povezane s sistemi izobraževanja in usposabljanja: posamezniki, ki so zgodaj izstopili iz sistemov izobraževanja in usposabljanja, s težavami, ki so posledica izobraževalnih sistemov, ki ustvarjajo strukturne ovire ali ne upoštevajo v celoti posebnih potreb posameznika.	<p>Potrdilo o prekinitvi predhodnega šolanja.</p> <p>Osebna izjava, ki opisuje izkušnje, ko izobraževalni sistem ni v celoti upošteval posebnih potreb posameznika.</p>

Skupine	Seznam dokazil
<p>Kulturne razlike: posamezniki z migrantskim ali begunskim ozadjem, novo prispeli migranti pripadniki nacionalne ali etnične manjšine, uporabniki znakovnega jezika, posamezniki s težavami pri jezikovnem prilagajanju in kulturni vključenosti itn.</p>	<p>Potrdilo o migrantskem ali begunskem statusu.</p> <p>Potrdilo o pripadnosti nacionalni ali etnični manjšini.</p> <p>Potrdilo o težavah pri jezikovnem prilagajanju ali kulturni vključenosti.</p>
<p>Družbene ovire: omejene socialne kompetence, asocialna ali visoko tvegana vedenja, storilci kaznivih dejanj, uporabniki drog ali alkohola ali socialna marginalizacija, študentje starši, skrbniki, rejniki ali sirote oziroma oseba, ki je živel ali živi v institucionalni oskrbi.</p>	<p>Potrdila o prestajanju kazni.</p> <p>Sodne odločbe ali poročila iz socialnih služb, ki pričajo o težavah ali posebnih potrebah zaradi preteklih kaznivih dejanj.</p> <p>Potrdila o udeležbi v programih zdravljenja odvisnosti ali rehabilitacijskih programih.</p> <p>Potrdila o zdravljenju odvisnosti od drog ali alkohola. Potrdila iz socialnih ustanov, centrov za socialno delo ali drugih institucij, ki potrjujejo status socialne marginalizacije ali vključevanja v programe pomoči.</p> <p>Potrdila iz socialnih služb, centrov za socialno delo ali drugih pristojnih institucij, ki potrjujejo status študenta starša skrbnika, rejnika ali sirote oziroma osebe, ki je živel ali živi v institucionalni oskrbi.</p>
<p>Ekonomske ovire: ekonomska prikrajšanost, tj. nizek življenjski standard, nizek dohodek, in osebe, ki morajo ob izobraževanju delati za preživetje, so odvisne od sistema socialnega varstva, so dolgotrajno brezposelne, živijo v negotovih razmerah ali revščini, so brezdomci/-ke v dolgovih ali imajo finančne težave</p>	<p>Potrdilo o prejemanju socialne pomoči ali drugih socialnih varstvenih ukrepov.</p> <p>Potrdilo o brezposelnosti ali negotovem finančnem položaju.</p>
<p>Ovire, povezane z diskriminacijo: diskriminacija, povezana s spolom (spolna identiteta, izražanje spola itn.), starostjo, etnično pripadnostjo, religijo, prepričanjem, spolno usmerjenostjo, invalidnostjo ali presečnimi dejavniki (kombinacija ene ali več omenjenih diskriminatornih ovir).</p>	<p>Osebna izjava o izkušnjah diskriminacije na podlagi spola, starosti, etnične pripadnosti, religije, prepričanja, spolne usmerjenosti, invalidnosti.</p>

Skupine	Seznam dokazil
<p>Geografske ovire: življenje v oddaljenih ali podeželskih območjih, na majhnih otokih ali v obrobni/najbolj oddaljeni regiji, v predmestjih, v območjih z manj storitvami (omejen javni prevoz, slaba infrastruktura) ali manj razvitih območjih v tretjih državah itn.</p>	<p>Dokumenti, kot so izpisek iz matične knjige prebivalstva, potrdilo o stalnem prebivališču ali drugi uradni dokumenti, ki dokazujejo prebivanje v določenem geografskem območju.</p> <p>Osebna izjava, v kateri opisujete posebnosti življenja na oddaljenem ali podeželskem območju, na majhnih otokih, v obrobni/najbolj oddaljeni regiji, predmestjih ali manj razvitih območjih v tretjih državah.</p> <p>Dokazila, ki prikazujejo omejen dostop do javnega prevoza, slabo infrastrukturo ali pomanjkanje storitev na vašem geografskem območju. To lahko vključuje fotografije, poročila, uradne dokumente ali objave lokalnih oblasti.</p> <p>Izjave lokalnih skupnosti, društev, organizacij ali nevladnih organizacij, ki potrjujejo specifične težave ali omejitve, s katerimi se soočate zaradi geografskih ovir.</p> <p>Statistični podatki ali poročila, ki prikazujejo slabše razvito stanje ali infrastrukturo na vašem geografskem območju. Pomembno je, da zbrana dokazila in izjave jasno opisujejo, kako geografske ovire vplivajo na vašo sposobnost sodelovanja v programu Erasmus+ ali izobraževalnih dejavnostih ter kakšne težave ali omejitve predstavljajo.</p>